

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) เพื่อศึกษาการยอมรับตามอำนาจผู้บังคับบัญชาของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ที่ปฏิบัติหน้าที่สายการสอนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2535 มีจำนวนโรงเรียนทั้งสิ้น 50 โรงเรียน จำนวนครู 2,685 คน โดยแบ่งตามขนาดโรงเรียนดังนี้

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากร จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน	จำนวนครู (คน)
เล็ก	15	266
กลาง	22	781
ใหญ่	8	792
ใหญ่พิเศษ	5	846
รวม	50	2,685

ที่มา : สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดขอนแก่น
สำรวจเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2535

ตารางที่ 3.2 เกณฑ์มาตรฐานขนาดโรงเรียน จำแนกตามเกณฑ์จำนวนนักเรียน
ในโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	จำนวนนักเรียน (คน)
เล็ก	1-499
กลาง	500-1,499
ใหญ่	1,500-2,499
ใหญ่พิเศษ	2,500 ขึ้นไป

ที่มา : เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา (2532)

2) กลุ่มตัวอย่าง ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบ Two-stage Random Sampling ซึ่งมีขั้นตอนและวิธีการดังนี้

(1) สุ่มจำนวนโรงเรียนมาร้อยละ 20 ของโรงเรียนแต่ละขนาด ได้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 11 โรงเรียน (เนื่องจากจำนวนตัวอย่างโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่ได้จากการคำนวณมีเพียง 1 โรงเรียน ดังนั้นเพื่อเป็นการกระจายกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยจึงเพิ่มจำนวนตัวอย่างโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษเป็น 2 โรงเรียน)

(2) สุ่มจำนวนครูด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำแนกตามขนาดโรงเรียนและสัดส่วนของจำนวนครูในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้จำนวนครู 348 คน จากการคำนวณโดยใช้สูตรของ Yamane (1973) ซึ่งกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ .05

ตารางที่ 3.3 รายชื่อโรงเรียนและจำนวนครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	โรงเรียน	จำนวนครู (คน)
เล็ก	1. ไตรคามวิทยา	10
	2. บ้านโคกศึกษา	11
	3. หนองนาคาวิทยาคม	13
กลาง	1. ผางวิทยายน	29
	2. ท่าพระวิทยายน	34
	3. แวงน้อยศึกษา	19
	4. จตุรมิตรวิทยาการ	19
ใหญ่	1. น้ำพองศึกษา	54
	2. ภูเวียงวิทยาคม	49
ใหญ่พิเศษ	1. ชุมแพศึกษา	50
	2. แก่นนครวิทยาลัย	60
รวม	11	348

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของครู เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการยอมรับอำนาจ ใช้แบบสอบถามของสาเร็จ (2530) ที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ศึกษาการยอมรับอำนาจการบริหารของผู้ช่วยผู้บริหาร และอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 10 ตามแนวคิดและทฤษฎีอำนาจทางสังคม (Social Power) ของ French และ Raven (1968) มีทั้งหมด 50 ข้อความที่แสดงถึงอำนาจแต่ละประเภท ๆ ละ 10 ข้อความ คือ อำนาจการให้รางวัล อำนาจการบังคับ อำนาจตามกฎหมาย อำนาจการอ้างอิง และอำนาจความเป็นผู้เชี่ยวชาญ โดยข้อความของอำนาจแต่ละประเภทจะเรียงสลับกัน ตามรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 3.4 เลขที่ประจำข้อความที่แสดงถึงอำนาจแต่ละประเภท

ประเภทของอำนาจ	เลขที่ข้อความ									
อำนาจการให้รางวัล	1	4	11	15	26	27	29	36	45	50
อำนาจการบังคับ	3	5	14	16	20	30	33	37	38	46
อำนาจตามกฎหมาย	2	7	10	17	22	34	35	39	43	47
อำนาจการอ้างอิง	6	12	18	21	25	31	40	41	44	48
อำนาจความเป็นผู้เชี่ยวชาญ	8	9	13	19	23	24	28	32	42	49

ในแต่ละข้อความจะมีรายการคำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 4 ระดับ ซึ่งมีความหมายดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง มีค่า 4 คะแนน

เห็นด้วย มีค่า 3 คะแนน

ไม่เห็นด้วย มีค่า 2 คะแนน

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง มีค่า 1 คะแนน

เนื่องจากอำนาจแต่ละประเภทประกอบด้วย 10 ข้อความ ดังนั้นค่าเฉลี่ยของคะแนนอำนาจแต่ละประเภท จึงแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 30.01 ถึง 40.00 หมายความว่า เห็นด้วยอย่างยิ่ง
 คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 20.01 ถึง 30.00 หมายความว่า เห็นด้วย
 คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 10.01 ถึง 20.00 หมายความว่า ไม่เห็นด้วย
 คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 ถึง 10.00 หมายความว่า ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
 จากช่วงคะแนน 4 กลุ่มข้างต้น ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามออกเป็น
 2 พวก คือ ผู้ที่ยอมตามอำนาจและผู้ที่ไม่ยอมตามอำนาจ โดยผู้ที่ไม่ยอมตามอำนาจ
 จะได้คะแนนรวมของอำนาจแต่ละประเภทน้อยกว่าหรือเท่ากับ 20 คะแนน ส่วนผู้ที่
 ยอมตามอำนาจ จะได้คะแนนรวมของอำนาจแต่ละประเภทมากกว่า 20 คะแนน

2) คุณภาพของเครื่องมือ

(1) แบบสอบถามการยอมตามอำนาจที่นำมาใช้ในการวิจัย สำเร็จ
 โภธิวรรณ ได้หาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ไว้แล้ว โดยการ
 วิเคราะห์ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน

(2) ผู้วิจัยได้หาความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามด้วย
 การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของ Cronbach โดยนำแบบ
 สอบถามไปใช้กับครูที่เป็นประชากร แต่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน
 จาก 4 โรงเรียน ดังนี้

ตารางที่ 3.5 รายชื่อโรงเรียน และจำนวนครูที่ใช้ในการหาค่าความเที่ยงของ
 แบบสอบถาม จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	โรงเรียน	จำนวนครู (คน)
เล็ก	จรเข้วิทยายน	10
กลาง	หนองเรือวิทยา	10
ใหญ่	นครขอนแก่น	10
ใหญ่พิเศษ	ขอนแก่นวิทยายน	10
รวม	4	40

ตารางที่ 3.6 ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม จำแนกตามประเภทของอำนาจ และรวมทั้งฉบับ

ประเภทของอำนาจ	ค่าความเที่ยง
อำนาจการให้รางวัล	.8116
อำนาจการบังคับ	.8930
อำนาจตามกฎหมาย	.8076
อำนาจการอ้างอิง	.7712
อำนาจความเป็นผู้เชี่ยวชาญ	.8799
รวมทั้งฉบับ	.9370

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ระหว่างวันที่ 5-29 มกราคม 2536 ตามขั้นตอนและรายละเอียดดังนี้

- 1) ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ไปยังสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดขอนแก่น
- 2) นำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล ซึ่งออกให้โดยสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดขอนแก่น พร้อมทั้งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยที่ทางโรงเรียนเป็นผู้รับผิดชอบในการแจก และรวบรวมแบบสอบถามคืนให้กับผู้วิจัยตามวันเวลาที่กำหนด
- 3) ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ในการวิจัยกลับคืน จำนวน 320 ชุด จากจำนวนทั้งสิ้น 348 ชุด คิดเป็นร้อยละ 91.95 ของแบบสอบถามทั้งหมด ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 3.7 จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ได้รับคืน จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	จำนวนที่ส่ง (ชุด)	จำนวนที่ได้รับคืน (ชุด)	ร้อยละ
เล็ก	34	34	100.00
กลาง	101	93	92.08
ใหญ่	103	92	89.32
ใหญ่พิเศษ	110	101	91.82
รวม	348	320	91.95

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for Social Sciences : SPSS-PC+) ตั้งรายละเอียดต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง คำนวณเป็นค่าร้อยละ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลของคะแนนการยอมรับตามอำนาจแต่ละประเภท คำนวณหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ส่วนที่ 3 ข้อมูลของครูที่ยอมรับและไม่ยอมรับตามอำนาจแต่ละประเภท คำนวณเป็นค่าร้อยละ

ส่วนที่ 4 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนการยอมรับตามอำนาจแต่ละประเภท จำแนกตามเพศ ใช้สถิติ t-test ทดสอบ

ส่วนที่ 5 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนการยอมรับตามอำนาจแต่ละประเภท จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน ด้วยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และในกรณีที่พบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย จะทำการเปรียบเทียบพหุคูณ (Multiple Comparison) ด้วยวิธี Newman-Keuls